

# Fotovoltaika a bioplyn: banky podporia len naozaj dobré projekty



Author: Ing. Michaela Kostačová | Published: 15.12.2011

## Odvetvie, ktorého financovanie nesie málo rizík

Banky rozhodne nezaspali. Nadšenie prišlo postupne. Totiž vzhľadom na stabilné a garantované cash flow, tak potrebné na bezproblémové splácanie úveru, zhodnotili financovanie tohto odvetvia ako málo rizikové. Na trhu sa tak vytvoril priestor na vznik právnických osôb podnikajúcich v odvetví fotovoltaiky a bioplynu, ktorý vykazuje minimum rizík, nakoľko štát garantoval výkupnú cenu. V bankovej praxi takáto dlhodobá garancia nemá obdobu, lebo málokteré odvetvie sa dá s takou presnosťou a istotou presne predikovať. Garanciu presnej predikcie upravuje Výnos Úradu pre reguláciu siet'ových odvetví (ÚRSO), ktorý špecifikuje konkrétne podmienky určenia výkupných cien elektrickej energie vyrobenej z jednotlivých druhov OZE, a po vyhlásení jeho výšku garantuje 15 rokov.

## Čo všetko je dôležité a na čo netreba zabúdať

Banka vo vlastnom záujme podniká v súlade s etickými princípmi a v jej politike sú zahrnuté morálne zásady, ktoré dodržiava, z čoho vyplýva, že nepodporí finančne ani inak osoby, resp. firmy, kde by mohlo byť podozrenie, že finančné prostriedky použité ako vlastné zdroje podnikateľa by mohli plynúť z nekalej činnosti.

V záujme banky je i možnosť schváliť, respektíve súhlasiť s výberom generálneho dodávateľa, nakoľko poskytuje vlastné peniaze, resp. peniaze svojich veriteľov, voči ktorým má záväzky. Rovnako v jej záujme je investovať peniaze tak, aby úver niesol čo najmenšie riziko. S tým súvisí výber dodávateľa technológie, ako aj kvalita jeho výrobkov, garancie, spolupráca. Nezabúdajme, že výmena jednotlivých komponentov bude prebiehať počas celých 15 rokov, preto výber spoľahlivého partnera by mal byť najmä v záujme podnikateľa, ktorý by nemal pri výbere zohľadňovať iba nízku cenu, ale skôr kombináciu ceny a kvality.

Či v prípade bioplynu, či fotovoltaiky, lokalita je nanajvýš dôležitá. V prvom prípade ide o dostupnosť suroviny v istej kvalite a vzdialenosti a o distribúciu doplnkového tepla, v druhom o územie s čo najsilnejším slnečným žiarením. Obidva zdroje sú veľmi dôležité pri generovaní výnosov a následného cash

flow, ktoré tvorí podstatu splátky úveru. Čím viac elektrárň či bioplynová stanica vyrobí, tým viac odovzdá do siete a tým väčší je aj výnos. Pozemky však musia byť riadne vysporiadané a bez tiarch.

Na výšku výnosu vplýva aj komodita, ktorá v bioplynovej stanici vstupuje do procesu spaľovania a kvalita kolektorov. Od nich závisí výkon. Netreba ostáť prekvapený, ak banka oznámi, že v prípade spaľovania jednej či druhej komodity finančnú podporu nedá. Preto sa s nákupom výrobných technológií sa netreba veľmi ponáhľať.

## Finančný a morálny podiel na zodpovednosti

Banka po preskúmaní a zhodnotení základných parametrov, všetkých potrebných povolení a zmlúv určí podmienky, za ktorých je ochotná (a či vôbec) financovať daný projekt. Určí výšku equity (vlastných zdrojov klienta), ktoré musí firma preinvestovať ešte pred čerpaním úveru, a tak participovať na riziku projektu. Equity sa vníma nielen ako finančný podiel na projekte, ale aj ako morálny podiel na zodpovednosti. Jeho výšku určuje každá banka sama v závislosti od úverovej politiky, ako aj veľkosti projektu. Priemerne sa výška equity pohybuje okolo 30 percent.

Niektoré banky ešte požadujú predložiť energetický audit vypracovaný energetickým audítorom. Ten použije jeden alebo viac modelov prepočtu výroby elektrickej energie, a vypracuje tak odborný dokument o predpokladanej výkonnosti. Audit spočiatku bankám pomohol zhodnotiť predikcie výnosov, niektoré z nich však dnes od tejto podmienky upúšťajú z dôvodu vyššieho množstva úverov v tejto oblasti a možnosti porovnania s obdobnými projektmi.

## Pravidlá a ich dodržiavanie zo strany klienta

Každý investičný celok, ktorý je financovaný v banke, musí byť poistený, a to tak počas doby výstavby, ako aj celej doby existencie a fungovania projektu i úveru. Vyplýva to z rizík, ktoré by mohli ohroziť investované peniaze banky. Z toho vyplýva aj skutočnosť, že vinkulácia poistného plnenia sa prevedie v jej prospech.

Zabezpečenie úveru je samostatná kapitola a vyvíja sa v čase a v závislosti od mnohých faktorov. Počet a formy zabezpečenia odrážajú predovšetkým výšku rizika financovaného projektu. Štandardne ide o záložné právo na financovaný objekt, teda pozemok a technológiu, ďalej na pohľadávky z predaja, prípadne zmenka alebo notárska zápisnica a záložné právo na obchodné podiely. Po schválení úveru a začatí úverového vzťahu je klient následne povinný dodržať bankou stanovené povinnosti predkladania výsledkov hospodárenia a dodržania istých pravidiel, ako je prevod vlastníctva v prípade predaja podmienený jej súhlasom a ďalšie, ktoré sú špecifické pre každú banku osobitne.

## Ústretovosť býva vyvážená podmienkami

Banka pristupuje k splácaniu úveru veľmi ústretovo tým, že klientovi dovoľí, aby si sám namodeloval splátkový kalendár v závislosti od reálnej alebo predpokladanej budúcej výroby, ktorá celoročne kolíše podľa svetelného žiarenia, respektíve podľa reálneho spaľovania biomasy. Vďaka tomu nie je vystavený zbytočnému stresu z možného nenaplnenia zdrojov na splácanie. Tomu je prispôsobená aj podmienka niektorých bánk vytvoriť si rezervu na splátku vo výške napríklad jednej až šiestich splátok, ktorú musí mať klient k dispozícii na účte.

Takisto môže banka vyžadovať rezervný účet na prípadné opravy, a to už aj v projekciách výnosov. Na

druhej strane umožňuje vykonať mimoriadnu splátku úveru v prípade nadmernej výroby a nakumulovaného množstva peňazí. U konkrétnej banky si však treba zistiť, či je takéto mimoriadne splácanie spojené s bezplatným úkonom, a teda, či si banka za to nebude účtovať poplatok.

Pri úročení úveru banka ponúka doplnkové produkty vo forme swapu, čo klientovi z dlhodobého hľadiska umožňuje vyhnúť sa riziku neschopnosti splatenia úveru v budúcnosti. Pomocou swapu banka zafixuje maximálnu výšku úrokovej sadzby (za odmenu) pre daný úver, takže v období 10 či viac rokov (v závislosti od dĺžky trvania úveru) garantuje, že ak sa úroková sadzba pohne smerom nahor, v istej výške sa aj zastaví. Klient teda nebude vystavený situácii, že by pohyblivá sadzba prekročila pre neho únosnú hranicu a navýšila mu úroky.

Okrem toho banka umožňuje klientovi odložiť splácanie aj samotných úrokov, čo je pre klienta obzvlášť výhodné hlavne počas výstavby, keď aj napriek tomu, že už má preinvestovaných množstvo peňažných prostriedkov, nie je ešte napojený do siete, nedodáva žiadnu elektrinu a negeneruje žiadne financie na splácanie. Časť bánk je dokonca ochotná refinancovať počas fungovania úverového vzťahu časť equity, v prípade splnenia ňou stanovených podmienok.

## Niekoľko dobre mienených rád na záver

Každá banka je ústretová, pokiaľ klient predkladá naozaj dobre pripravený projekt a banke úverová politika nebráni financovať ho. K obojstrannej spokojnosti dôjde vždy, ak sa obe strany dobre počúvajú a sú ochotné prijať argumenty. Klient by nemal zavádzať ani v prípade, keď má projekt aj nejaké slabé miesta. Čím skôr ich banke predostrie, tým skôr bude vedieť, na čom je a nemárni čas banky ani ten svoj.

V prevažnej väčšine prípadov sa banka k pravde i tak dopracuje, čo môže pre klienta znamenať nemalé problémy. V čase pred schválením je to zhoršenie podmienok a pohľadu na klienta, po začatí financovania aj sankcie zo strany banky, v závislosti od závažnosti zamlčania. Každopádne kultúra tohto vzťahu sa vyvíja v čase a závisí úplne od kultúry jednotlivých účastníkov procesu, a to tak klienta, ako aj banky.

*Autorka pracuje ako korporátna banková poradkyňa v spoločnosti Basicc, s.r.o.*

Ilustrace: [Kamil Dratwa](#)

---

15.12.2011 10:06, Ing. Michaela Kostačová